

DIANA GABALDOŇOVÁ

OUTLANDER

- 1 -
CUDZINKA

ZELENÝ
KOCUR

Diana Gabaldonová

CUDZINKA

Z anglického originálu Diana Gabaldon: Outlander (Anchor Canada, a division of Random House of Canada Limited, 2002) preložila Marína Gáľisová

Jazyková úprava: Ján Zafko

Zodpovedná redaktorka: Gertrud Mária Korpič

Translation © 2015 by Marína Gáľisová

Copyright OUTLANDER © 1991 by Diana Gabaldon

Slovak edition © 2016 by Zelený Kocúr s.r.o. www.zelenykocur.sk

Grafická úprava: Design Amorandi

ISBN 978-80-89761-18-0

The Outlander television series is copyrighted by Sony Pictures Television Inc. All rights reserved.

Venujem pamiatke svojej mamy,
Jacqueline Sykesovej Gabaldonovej, ktorá
ma naučila čítať.

Ľudia miznú neustále. Spýtajte sa ktoréhokoľvek policajta. Alebo radšej novinára. Zmiznutia sú pre novinárov každodenným chlebom.

Mladé dievčatá utekajú z domu. Malé deti sa zatúlajú od rodičov a viac ich nikto neuvidí. Ženám v domácnosti dôjde trepezlivosť, zoberú peniaze určené na nákupy a odvezú sa taxíkom na stanicu. Medzinárodní finančníci si zmenia meno a rozplynú sa v dyme dovozových cigár.

Mnohých stratených napokon nájdu – či už živých, alebo mŕtvych. Veď zmiznutie sa dá vysvetliť.

Väčšinou.

PRVÁ ČASŤ

Inverness 1945

Nový začiatok

Nebolo to veľmi pravdepodobné miesto na zmiznutie, aspoň na prvý pohľad. Penzión pani Bairdovej bol rovnaký ako tisíce iných na škótskej Vysočine v roku 1945; čistý a tichý, s blednúcimi kvietkovanými tapetami, vyleštenou dlážkou a bojlerom na mince v kúpeľni. Pani Bairdová bola územčistá a vlúdna dáma a nemala nič proti tomu, že si Frank v jej salóne vytapetovanom vzorkou ružičiek poukladal knihy a papiere, s ktorými vždy cestoval.

S pani Bairdovou som sa stretla v predsieni, keď som odchádzala. Položila mi buclatú ruku na rameno a prihľadila mi vlasy.

„Ach, pani Randallová, takto nemôžete ísť von! Ukážte, upravím vám to. No! Hneď je to lepšie. Sesternica mi spomínala, že vyskúšala novú trvalú onduláciu, veľmi dobre vyzerá aj úžasne drží, nabudúce by ste si ju mali v kaderníctve vyžiadať.“

Nemala som srdce povedať jej, že moje neposlušné svetlohnedé kučery má na svedomí príroda, nie výrobcovia trvalej. Jej pevne naondulované vlny takouto neposlušnosťou netrpeli.

„Áno, skúsím to, pani Bairdová,“ zdvorilo som zaklamala. „Idem len do dediny za Frankom. Vrátim sa na olovrant.“ Prešmykla som sa cez dvere a zbehla som po chodníku, kým si stihne všimnúť ďalšie detaily môjho neupraveného zovňajšku. Po štyroch rokoch, keď som pracovala ako zdravotná sestra v britskej armáde, som si konečne vychutnávala slobodu bez uniforiem a prídelových lístkov, takže som nosievala svetlé vzorované bavlnené šaty, aj keď sa vôbec nehodili na turistiku po vresoviskách.

Niežeby som šliapanie mala pôvodne v pláne; predstavovala som si skôr dlhé ranné vyspávanie a lenivé popoludnia v posteli s Frankom, ktoré istotne nestrávime spánkom. Ťažko sme si však vytvárali romantickú atmosféru, keď pred našimi dverami usilovne vysávala pani Bairdová.

„To musí byť najzaprášenejší koberec na celej škótskej Vysočine,“ poznamenal Frank ráno, keď sme ležali v posteli a počúvali divoké hučanie vysávača na chodbe.

„Skôr najzvedavejšia domáca,“ zasmiala som sa. „Možno sme predsa len mali ísť do Brightonu.“ Vysočinu sme si vybrali na oddych, kým Frank na-

stúpi na miesto profesora dejepisu v Oxforde, a spravili sme to preto, lebo v Škótsku sa vojnové hrôzy prejavili menej ako inde v Británii a tiež tu nebolo tak cítiť povojnovú bujarosť, ktorá nakazila populárnejšie dovolenkové destinácie.

Aj bez toho, aby sme to spolu prebrali, nás viedol pocit, že je to pre obnovu nášho manželstva symbolické miesto. Pred siedmimi rokmi sme na Vysočine strávili dvojdnovú svadobnú cestu – a krátko nato vypukla vojna. Očakávali sme pokojné útočisko a neuvedomili sme si, že kým v Škótsku sú vonku najpopulárnejšie športy golf a rybárčenie, vnútri je ním klebetenie. A keď prší tak často ako tu, ľudia trávia veľa času vnútri.

„Kam ideš?“ spýtala som sa, len čo Frank spustil nohy z postele.

„Nerád by som tú milú starenku sklamal,“ odvetil. Sadol si na kraj staručkej postele a chvíľu tam nadsakoval, až sa ozvalo ostré rytmické vŕzganie. Vysávanie na chodbe okamžite prestalo. Po pár minútach poskakovania hlasno, teatrálné skríkol a zvalil sa na chrbát, až zavŕzgali postelne perá. Rozchichotala som sa, ale do vankúša, aby som nerušila prítajené ticho za dverami.

Frank na mňa zakmital obočím. „Máš extaticky vzdychať, nie sa chichotať,“ pošepky ma napomenul. „Pani Bairdová si pomyslí, že nie som dobrý milenec.“

„Ak chceš počuť moje extatické vzdychanie, budeš musieť vydržať dlhšie,“ odvetila som. „Dve minúty si nezaslúžia viac než chichot.“

„Potvora bezohľadná. Prišiel som si sem oddýchnuť, zabudla si?“

„Lenivec. Na tvojom rodokmeni nikdy nepribudne ďalší konár, ak sa trochu nepousiluješ.“

Frankova vášeň pre genealógiu bola ďalším dôvodom, prečo sme si vybrali Vysočinu. Podľa jedného z ufúľaných papierov, ktoré so sebou stále vláčil, mal nejaký jeho nudný predok niečo spoločné s týmto krajom v polovici osemnásteho storočia. Alebo sedemnásteho?

„Ak skončím ako bezdetný pahýľ na rodostrome, bude to vina našej neúnavnej domácej. Veď sme manželia už osem rokov. Malý Frank junior bude legitímny aj bez toho, aby sme ho splodili v prítomnosti svedka.“

„Ak ho vôbec splodíme,“ pesimisticky som vzdychla. Týždeň pred odchodom na dovolenku na Vysočinu sme sa opäť sklamali.

„Tu? Na čerstvom vzduchu a zdravej strave? Tu sa to musí podariť!“ dodal Frank. Včera bol na večeru pečený sled. Na obed bol nakladaný sled. Silná aróma, čo sa šírila po schodisku, naznačovala, že na raňajky bude údený sled.

„Ak neplánuješ ešte nejakú obšťastniť zvedavosť pani Bairdovej, mal by si sa obliecť,“ ozvala som sa. „Nemáš o desiatej náhodou stretnutie s pastorom?“ Doktor Reginald Wakefield, vikár miestnej farnosti, mal Frankovi ukázať

nejaké neskutočne fascinujúce krstné záznamy, nehovoriac o tom, že možno vyhrabal aj rozpadajúce sa armádne depeše, v ktorých sa spomína Frankov predok.

„Ako sa to volal ten tvoj praprapraprastarý otec?“ spýtala som sa. „Ten, čo sa tu potuloval počas vzbury? Nevieť si spomenúť, či to bol Willy alebo Walter.“

„Bol to Jonathan.“ Frank bral môj nezáujem o rodinné dejiny pokojne, ale vždy bol v strehu, pripravený využiť najmenší náznak zvedavosti ako zámienku, aby mi mohol vyrozprávať všetky známe fakty o Randallovcoch a ich konexiách. Keď si zapínal košeľu, v očiach sa mu zjavila iskra fanatického prednášateľa.

„Jonathan Wolverton Randall – Wolverton po matkinom strýkovi, nižšom rytierovi zo Sussexu. Bol však známy pod pôsobivou prezývkou Čierny Jack, ktorú získal v armáde, pravdepodobne keď slúžil v tomto kraji.“ Prevalila som sa na brucho a zatvárla som sa, že chrápem. Frank si ma nevšímal a pokračoval vo vedeckom výklade.

„V polovici tridsiatych rokov – samozrejme, osemnásteho storočia – si kúpil hodnosť a slúžil ako kapitán dragúnov. Podľa starých listov, ktoré mi poslala sesternica May, sa mu v armáde veľmi darilo. Pre druhého syna to bola dobrá voľba; jeho mladší brat sa v zhode s rodinnou tradíciou stal duchovným, ale zatiaľ som o ňom veľa nezistil. Jacka Randalla vychvaloval vojvoda zo Sandringhamu za jeho činy pred rokom štyridsaťpäť a aj v tom roku – čiže v druhom jakobitskom povstaní,“ zdôraznil pre nevedomých v publiku, konkrétne pre mňa. „Vieš, čo myslím? Švárny princ Charlie a tak ďalej?“

„Nie som si úplne istá, či si Škóti uvedomujú, že vtedy prehrali,“ prerušila som ho, posadila som sa a pokúšala som sa trochu si skrotiť vlasy. „Včera som v krčme jasne počula, čo o nás povedal krčmár – preňho sme obyčajní *Sassenachs*.“

„A prečo nie?“ odvetil Frank pokojne. „Veď to znamená Angličan alebo prinajhoršom cudzinec, a to my sme.“

„Viem, čo to znamená. Mne prekážal tón, akým to vyslovil.“

Frank hľadal v zásuvke bielizníka opasok. „Zlostil sa, lebo som mu povedal, že pivo je slabé. Vysvetlil som mu, že pravé pivo z Vysočiny vznikne tak, že sa do suda pridá stará čižma a výsledný produkt sa ešte prefiltruje cez obnosenú spodnú bielizeň.“

„Aha, tým sa vysvetľuje ten vysoký účet.“

„Sformuloval som to trochu taktnejšie, ale to len preto, lebo gaelský jazyk nemá výraz pre spodnú bielizeň.“

Natiahla som sa za nohavičkami a zvedavo som sa spýtala: „Prečo nie? Tu sa kedysi nenosila spodná bielizeň?“

Frank sa zasmial. „Nikdy si nepočula pesničku o tom, čo Škót nosí pod kiltom?“

„Asi nie pánske spodky po kolená,“ odvetila som sucho. „Možno pôjdem pohľadať nejakého chlapa s kiltom a spýtam sa ho, ako na tom je, kým sa budeš zabávať s vikármi.“

„Len si daj pozor, aby ťa nezatkli, Claire. Dekanovi St. Giles College by sa to nepáčilo.“

Na námestí ani v priľahlých obchodoch napokon chlapi v kiltoch neboli. Motalo sa tu však veľa iných ľudí, najmä domáce paničky podobného typu ako pani Bairdová, ktoré vybavovali nákupy. Boli zhovorčivé, ba klebetné, a ich solídna prítomnosť v šatách s potlačou naplnila obchody útulným tepлом – pôsobila ako nárazník pred vlhkým ranným chladom vonku.

Keďže som ešte nemala vlastnú domácnosť, nepotrebovala som veľký nákup, ale bavilo ma prechádzať sa medzi dobre zásobenými regálmi – tešila som sa z toho, že sa zase dá všeličo kúpiť. Dlhو sme žili na prídeloch, museli sme sa zaoberať bez takých obyčajných vecí ako mydlo a vajíčka, a ešte dlhšie bez drobných potešení ako parfum L'Heure Bleu.

Pohľad mi spočinul na výklade plnom domácich drobností – vyšívané dečky a utierky, krčahy a poháre, súprava dosť ohyzdných formičiek a tri vázy.

V živote som nemala vázu. Počas vojny som bývala v ubytovni pre zdravotné sestry, najprv v Pembrokeovej nemocnici, neskôr v poľnej ošetrovni vo Francúzsku. No dovtedy sme nikde nebývali dosť dlho, aby som mala dôvod kúpiť si vázu. Keby som takú vázu mala, strýko Lamb by ju zaplnil úlomkami, kým by som do nej stihla vložiť kyticu sedmokrások.

Quentin Lambert Beauchamp. Pre svojich študentov archeológie a priateľov len Q. Vo vedeckých kruhoch, v ktorých sa pohyboval a prednášal, ho všetci poznali ako doktora Beauchampa. Pre mňa však vždy iba strýko Lamb.

Ako jediný brat môjho otca a môj jediný žijúci príbuzný ma dostal na starosť, keď moji rodičia zahynuli pri nehode. Vtedy sa práve chystal na Stredný východ, no prerušil prípravu, aby stihol zariadiť pohreb, zbaviť sa majetku mojich rodičov a zapísať ma na poriadnu dievčenskú internátnu školu. Proti čomu som sa však vzbúrila.

Strýko Lamb, ktorý neznášal akékoľvek osobné konflikty, vedel, že by mi musel odtrhnúť buclaté prsty od dvier auta a za päty ma odtiahnuť ku školskému vchodu, a tak len podráždene vzdychol, navela pokrčil plecami a svoj racionálny úsudok vyhodil von oknom spolu s mojím novým slameným kloúčikom.

„Rároha,“ zašomral a v spätnom zrkadle sledoval, ako sa klobúčik kotúľa po prístupovej ceste. „Aj tak sa mi klobúky na ženách nikdy nepáčili,“ dodal a uprel na mňa prenikavý pohľad.

„Jedno si zapamätaj,“ povedal hrozivo. „Nesmieš sa hrať s perzskými figúrkami z hrobov. Rob si, čo chceš, len toto máš zakázané. Rozumieš?“

Spokojne som prikývla a cestovala som s ním na Stredný východ, do Južnej Ameriky, na desiatky miest po celom svete. Čítať a písať som sa naučila z konceptov pre články, kopala som latríny a prevárala vodu, a robila som veľa ďalších vecí, ktoré sa vôbec nehodia pre mladú dámu z dobrej rodiny – až som sa raz náhodne zoznámila s pekným, tmavovlasým historikom, ktorý prišiel k strýkovi Lambovi kvôli istej nejasnosti z francúzskej filozofie, ktorá azda súvisela s egyptskými pohrebnými zvykmi.

Ešte aj po uzavretí manželstva sme s Frankom viedli kočovnícky život mladých akademikov, až kým nevypukla vojna. Vtedy sa Frank zapísal na dôstojnícku školu, kde si ho našla vojenská tajná služba MI6, a ja som šla na školu pre zdravotné sestry. Hoci sme boli takmer osem rokov manželia, nový dom v Oxforde mal byť naším prvým skutočným domovom.

Pevnejšie som si pridržala kabelku, vošla som do obchodu a kúpila som vázy.

S Frankom som sa stretla na križovatke High Street a Gereside Road a spolu sme zamierili hore kopcom. Pri pohľade na môj nákup mykol obočím.

„Vázy?“ usmial sa. „Úžasné. Možno mi konečne prestaneš vkladat kvety do kníh.“

„Nie sú to kvety, ale vzorky. A to ty si mi navrhol, aby som sa začala venovať botanike. Vraj nech sa nenudím, keď už nepracujem ako zdravotná sestra,“ pripomenula som mu.

„To je pravda,“ pobavene prikývol. „Žiaľ, nedošlo mi, že len čo otvorím nejakú knižku, spadne mi na nohavice napoly usušená burina. Čo bola zač tá hnedá rozpadávajúca sa rastlina, ktorú si mi vložila do Tuscuma a Banksa?“

„Kozonoha. Je dobrá na hemoroidy.“

„Pripravuješ sa na moju prichádzajúcu starobu, však? To je od teba veľmi ohľaduplné, Claire.“

So smiechom sme prešli cez bránu a Frank mi dal prednosť pred úzkymi prednými schodmi.

Odrazu ma chytil za rameno. „Pozor! Nestúp do toho.“

Opatrne som držala nohu nad veľkou hnedočervenou škvrnou na najvyššom schode.

„Zvláštne,“ poznamenala som. „Pani Bairdová každé ráno drhne schody – videla som ju. Čo to môže byť?“

Frank sa nahol nad schod a potiahol nosom.

„Povedal by som, že krv.“

„Krv!“ Cúvla som do vchodu. „Ale či?“ Nervózne som sa poobzerala po dome. „Myslíš, že pani Bairdová mala nehodu?“ Nevedela som si predstaviť, že by naša poriadkumilovná domáca nechala na schodoch zaschnúť krv, ak sa náhodou nestala nejaká veľká katastrofa, a zrazu mi zišlo na um, či sa v hale neskrýva nejaký šíalený vrah so sekerou v ruke. Čo ak na nás čochvíľa s dešivým revom zaútočí?

Frank pokrútil hlavou. Zdvihol sa na špičky a nazrel ponad živý plot do susednej záhrady.

„Rovnakú škvrnu majú na schodoch aj Collinsovcí.“

„Naozaj?“ Podišla som k Frankovi, jednak preto, aby som videla ponad živý plot, a jednak som sa bála zostať sama. Vysočina mi nepripadala ako bežné miesto výskytu sériového vraha, ale pochybovala som, či si takíto ľudia vyberajú miesto činu na základe logických kritérií. „To je čudné,“ poznamenala som. V susednom dome nebolo nikoho vidieť. „Čo sa mohlo stať?“

Frank sa zamyslene zamračil, potom sa dlaňou plesol po stehne.

„Jaj, asi už viem! Počkaj tu chvíľu.“ Vybehol cez bránu na ulicu a nechal ma trčať pred dverami.

O chvíľu sa vrátil a spokojne sa usmieval.

„To bude určite ono. Majú to všetky domy.“

„Čo majú? Chceš povedať, že všade zaútočil šíalený vrah?“ Vyslovila som to trochu nervózne, stále som mala zlý pocit, že ma tu nechal samu s veľkou krvavou škvrnou.

Frank sa zasmial. „Nie, to je len rituálna obeť. Fascinujúce!“ Klakol si do trávy a sústredene pozoroval škvrnu na schodoch.

Neznelo to príjemnejšie ako šíalený vrah. Čupla som si vedľa Franka a pokrčila som nos nad zápachom. Húfy hmyzu sa na krv ešte nezlietli, ale okolo škvorny už pomaly krúžili dve drobné mušky.

„Ako to myslíš, rituálna obeť?“ vyzvedala som. „Pani Bairdová je pobožná a jej susedia tiež. Tu predsa nie je žiadny kopec druidov.“

Vstal a oprášil si z nohavíc trávu. „To si len myslíš, dievčatko,“ povedal. „Na zemi neexistuje miesto, kde staré povery a mágia častejšie zasahujú do každodenného života ako na škótskej Vysočine. Kostol sem, kostol tam, pani Bairdová si ctí dávne zvyky rovnako ako všetci jej susedia.“ Dôkladne vyleštenou špičkou topánky ukázal na škvrnu. „Krv čierneho kohúta,“ vysvetlil spokojne. „Vidíš, tieto domy sú nové. Prefabrikované.“

Chladne som naňho pozrela. „Myslíš, že tým sa všetko vysvetľuje? Aký je v tom rozdiel, či sú tie domy staré alebo nové? A kde sú všetci?“

„Predpokladám, že v krčme. Pôjdeme sa pozrieť, dobre?“ Chytil ma za rameno, vyšli sme cez bránu a vykročili po Gereside Road.

„Za starých čias,“ vysvetľoval cestou, „a nebolo to tak dávno, bývalo zvykom, že keď ľudia postavili dom, niečo zabili a pochovali to pod základmi, aby si naklonili duchov zeme. Za cenu prvorodeného syna bude klásť jeho základy a za cenu najmladšieho syna nasadzovať jeho brány! Nie je to nič nové pod slnkom.“

Pri citáte som pokrčila plecami. „V tom prípade je od nich veľmi moderné a osvietené, že im stačí zabíjať hydinu. Keďže domy sú pomerne nové, nič pod nimi nepochovali, a obyvatelia sa teraz túto chybu usilujú napraviť.“

„Presne tak.“ Franka môj bystrý úsudok potešil a potľapkal ma po chrbte. „Podľa vikára sa mnohí miestni nazdávali, že vojna vypukla aj preto, lebo ľudia sa odvrátili od svojich koreňov a prestali vykonávať obrady – napríklad nezakopávali pod základy obeť a nepálili rybie kosti v kozube – samozrejme, okrem tresčích,“ dodal veselo. „Vedela si, že tresčie kosti sa nesmú páliť, lebo už by si tresku nikdy nechytala? Tresčie kosti sa musia vždy zakopať.“

„Budem na to pamätať,“ povedala som. „Povedz mi, čo treba spraviť, aby som už nikdy nevidela sleďa, najmä nie na tanieri, a hneď to vykonám.“

Pokrútil hlavou a ako sa mu to občas stávalo, nakrátko stratil kontakt s okolitým svetom – pohrúžil sa do hľadania vedomostí zo všetkých zdrojov vo svojej pamäti.

„O sledovi nič neviem,“ povedal neprítomne. „Ale ak sa chceš zbaviť myši, musíš rozvešať kraslicu – kraslica dnu, myši von, tak sa vraví. Mimochodom, čo sa týka pochovávania tiel pod základmi, práve v ňom je pôvod mnohých miestnych duchov. Poznáš Mountgerald, ten veľký dom na konci High Street? Tam máta duch robotníka, ktorý pracoval na stavbe, no zabili ho a zahrabali ako rituálnu obeť do základov. Stalo sa to v osemdesiatom storočí, čiže dosť nedávno,“ dodal zamyslene.

„Hovorí sa, že na rozkaz majiteľa domu najprv postavili jednu stenu, potom zhora pustili kamenný blok na robotníka – zrejme si vybrali niekoho nesympatického –, pochovali ho v pivnici a postavili na ňom zvyšok domu. Teraz máta v pivnici, kde ho zabili, s výnimkou výročia svojej smrti a štyroch Starých dní.“

„Starých dní?“

„Dávných sviatkov,“ vysvetlil, ešte stále stratený v myšlienkach. „Hogmanay, to je Nový rok, Slnovrat, Beltane a Všetichsvätých. Pokiaľ vieme, Druidi, ľud kultúry zvoncovitých pohárov, starí Piktovia, všetci zachovávali sviatky slnka a ohňa. Počas svätých dní sa duchovia vyslobodzujú, môžu voľne puto-

vať a konať zlo alebo dobro, ako sa im zachce,“ a zamyslene si pošúchal bradu. „Blíži sa Beltane – jarná rovnodennosť. Dávaj si pozor, keď pôjdeš nabudúce okolo cintorína.“ V očiach mu zasvietila iskrička a uvedomila som si, že už nie je v prednášateľskom tranze.

Zasmiala som sa. „Je tu viacero slávnych miestnych duchov?“

Pokrčil plecami. „Neviem. Spýtame sa vikára, keď s ním nabudúce budeme.“

S vikárom sme sa napodiv stretli už o chvíľu. Spolu s ostatnými obyvateľmi dediny bol v krčme a popíjal rezané pivo na oslavu čerstvého vysvätenia domov krvou.

Veľmi sa zahanbil, keď sme ho prichytili, že schvaľuje takéto pohanské povery, ale označil to za podobný miestny zvyk ako nosenie zelenej farby.

„No, je to fascinujúce,“ priznal a ja som mu v hlase začula podobné bádateľské nadšenie, aké poznám u Franka, a v duchu som si vzdychla. Frank vycítil spriaznenú dušu a o chvíľu už boli zabratí do rozhovoru o archetypoch a paralelách medzi dávnymi poverami a modernými náboženstvami. Pokrčila som plecami, predrala som sa pomedzi hostí k baru a vrátila som sa s dvoma veľkými pohármi brandy so sódou.

Zo skúsenosti som vedela, aké je náročné upútať Frankovu pozornosť, keď je ponorený do diskusie, zdvihla som mu preto ruku, do prstov som mu strčila stonku pohára a nechala som ho tak.

Na lavici pri okne som našla Bairdovú pri pohári piva so starším mužom, ktorého mi predstavila ako pána Crooka.

„Toto je človek, ktorého som vám spomínala, pani Randallová,“ povedala a oči jej žiarili od alkoholu aj od radosti z príjemnej spoločnosti. „Pozná všetky bylinky.“

„Pani Randallová sa o bylinky veľmi zaujíma,“ prezradila svojmu spoločníkovi, ktorý zdvorilo aj na znak slabšieho sluchu naklonil hlavu. „Suší ich v knihách.“

„Áno?“ spýtal sa pán Crook a zvedavo zdvihol biele obočie. „Ja mám na to lisy. Priniesol mi ich synovec, keď prišiel na prázdniny z univerzity. Kúpil mi ich a ja som nemal to srdce povedať mu, že ich nepoužívam. Byliny treba zavesiť alebo vysušiť v ráme a potom ich dať do vrecúška alebo do pohára, ale netušim, na čo by ich bolo dobré lisovať.“

„Možno na ozdobu,“ ozvala sa zdvorilo pani Bairdová. „Pani Randallová krásne vylisovala slez aj fialky, dajú sa zarámovať a zavesiť na stenu.“

„Hm.“ Na vráskavej tvári pána Crooka bolo vidieť, že hoci nerád, predsa len pripúšťa aj takúto možnosť. „No, ak by ste tie lisy využili, vďačne vám ich darujem. Nechcel som ich vyhodiť, ale mne sú nanič.“

Ubezpečila som pána Crooka, že lisy vďačne využijem, a budem mu ešte vďačnejšia, ak mi ukáže, kde sa v tejto oblasti dajú nájsť vzácne rastliny.

Chvíľu si ma skúmavo obzeral s hlavou naklonenou nabok ako starý sokol, napokon však usúdil, že môj záujem je úprimný, a dohodli sme sa, že sa ráno stretieme a pôjdeme do terénu. Vedela som, že Frank pôjde na celý deň do Invernessu pozrieť si nejaké záznamy na radnici, a potešila som sa, že mám zámienku, aby som ho nemusela sprevádzať. Mne všetky archívne záznamy pripadali rovnaké.

Krátko nato sa Frank uvoľnil od vikára a spolu s pani Bairdovou sme sa pobrali domov. Nechcela som spomínať kohútiu krv na schodoch, ale Frank takýmito ohľadmi netrpel a zvedavo sa jej spýtal na pozadie tohto zvyku.

„Asi je veľmi starý, však?“ spýtal sa a paličkou sa prehŕňal v rastlinách popri ceste. Mrlíky a päťlístky už kvitli a videla som, že už pučí aj kručinka, ešte týždeň a rozkvitne.

„Veru tak.“ Pani Bairdová rezko kráčala, vôbec za nami mladšími nezaostávala. „Veľmi starý zvyk, pán Randall. Ešte starší ako obri.“

„Obri?“ spýtala som sa.

„Veru obri. Fionn a Feinn.“

„Gaelský folklór,“ poznamenal Frank zaujato. „Hrdinovia. Zrejme majú škandinávске korene. V tomto regióne je silný škandinávsky vplyv, až po pobrežie na západ. Niektoré mestá nesú škandinávске mená, nie gaelské.“

Prevrátila som oči v očakávaní ďalšej zdĺhavej prednášky, ale pani Bairdová sa milo usmiala a prisvedčila, potom dodala, že bola na severe a videla Dvoch bratov a tie kamene majú škandinávsky pôvod.

„Škandinávci sa na tom pobreží vylodovali veľmi často približne od roku 500 do roku 1300,“ povedal Frank a zasnene pozrel na obzor, akoby v rozfúkaných oblakoch uzrel vikingské lode. „Vikingovia. Priniesli sem veľa vlastných mýtov. Tu je pre mýty dobrá pôda. Všetci sa tu ľahko zakorení.“

Tomu som rada verila. Šerilo sa a blížila sa búrka. V prízračnom svetle pod oblakmi pôsobili aj moderné domy popri ceste starobylo a zlovestne ako piktský kameň, ktorý sa týčil pár stôp odtiaľ a už tisíc rokov strážil križovatku. Prichádzala noc, akú je najlepšie stráviť vnútri za zavretými okenicami.

Frank však nezostal v salóne pani Bairdovej s diapozitívmi z Perth Harboru, radšej sa vybral na stretnutie pri sherry s pánom Bainbridgeom, právnikom, ktorý sa zaujímal o miestne historické záznamy. Spomenula som si na prvé stretnutie s pánom Bainbridgeom a rozhodla som sa zostať doma s Perth Harborom.

„Skús sa vrátiť ešte pred búrkou,“ nadhodila som a pobožkala som Franka na rozlúčku. „A pozdrav odo mňa pána Bainbridgea.“

„Hm, dobre. Jasné,“ Frank sa vyhol môjmu pohľadu, obliekol si kabát a cestou si zo stojana zobral dáždňik.

Zavrela som za ním dvere, ale nezamkla som, aby sa dostal dnu. Vrátila som sa do salóna a predstavila som si, ako sa Frank bude tváriť, že je slobod-

ný mládenec, ktorého ani náhodou nečaká manželka – a pán Bainbridge sa vďačne pridá. Niežeby som mu to mohla vyčítať.

Keď sme včera večer prišli na návštevu k pánu Bainbridgeovi, všetko išlo dobre. Bola som zdvorilá, inteligentná, no skromná, upravená a nenápadne oblečená – dokonalá manželka univerzitného učiteľa. Až kým sa nepodával čaj.

Pri tej myšlienke som si lútostivo obzerala veľký pľuzgier, ktorý sa mi tiahol pod štyrmi prstami. Nemohla som za to, že vdovcovi pánovi Bainbridgeovi stačí lacný cínový čajník namiesto poriadneho porcelánového. Ani za to, že chcel byť zdvorilý a požiadal ma, aby som ponalievala. Ani za to, že chňapka, ktorú mi dal, bola predratá, a tak som sa priamo dotkla čajníka.

Nie, povedala som si. Zareagovala som úplne prirodzene, keď som pustila čajník. To, že som ho pustila do lona pánu Bainbridgeovi, bola len náhoda – niekde som ho pustiť musela. A keď som s výkrikom „Kurváfix!“ prehlušila aj zastonanie pána Bainbridgea, Frank na mňa pobúrene zagánil ponad pečivo.

Keď sa pán Bainbridge spamätal zo šoku, zachoval sa veľmi galantne. Starostlivo sa o moju ruku a nevsímal si Frankove pokusy ospravedlniť moje kliatie tým, že som takmer dva roky strávila v polnej nemocnici. „Obávam sa, že manželka pochytila od Američanov trochu, ehm, trochu štavnatejšie výrazy,“ povedal s nervóznym úsmevom.

„To je pravda,“ prisvedčila som a so zaťatými zubami som si okolo ruky obviazala modrý obrúsok. „Muži sa zvyčajne vyjadrujú trochu štavnato, keď im z rany vyťahujete šrapnel.“

Pán Bainbridge sa taktne pokúsil zaviesť rozhovor na neutrálnejšiu historickú pôdu a povedal, že ho vždy zaujímalo, čo sa v priebehu vekov považovalo za drsné výrazy. „Napríklad bohuocuprisám vzniklo z bohu otcu prisahám...“

„Iste,“ Frank vďačne prijal zmenu témy. „Vďaka, Claire, neprosím si cukor. A čo sprepadený? Myslí sa tým prepadnutý? Ale to sa mi nezdá až tak jasné...“

„No,“ prerušil ho právnik, „podľa mňa by to mohla byť narážka na slovo zatratený – ako niekto, kto padol do priepasti. To by dávalo zmysel, nie?“

Frank prikývol a do čela mu spadol prameň vlasov, s ktorým zrazu vôbec nepôsobil ako učenc. Automaticky si ho odhrnul. „Zaujímavé,“ povedal, „ako sa tie kliatby vyvíjali.“

„A stále sa vyvíjajú,“ ozvala som sa a opatrne som klieštikmi zdvihla kocku cukru.

„Áno?“ spýtal sa zdvorilo pán Bainbridge. „Stretli ste sa počas vojny s nejakými zaujímavými príkladmi?“

„Iste,“ prisvedčila som. „Najviac sa mi páčil jeden vulgarizmus, ktorý som pochytila od Američana. Volal sa Williamson, tuším pochádzal z New Yorku. Zahrešil tak vždy, keď som mu menila obväzy.“

„A aký to bol vulgarizmus?“

„Krista Pána Roosevelta,“ odvetila som a jemne som cukor pustila Frankovi do kávy.

Po pokojnom a nie nepríjemnom posedení s pani Bairdovou som sa šla hore pripraviť na Frankov príchod. Vedela som, že sherry vypije najviac dva poháriky, takže som očakávala, že sa už čoskoro vráti.

Vietor silnel a vzduch v spálni bol nabitý elektrinou. Keď som si prešla cez vlasy kefou, až zapraskala statická elektrina a pramene sa mi ešte viac zamotali. Rozhodla som sa, že dnes večer budem musieť vydržať aj bez stonásobného prečesávania. V takomto počasí si len umyjem zuby. Kučery sa mi lepili na líca, aj keď som sa ich pokúšala odhrnúť.

V krčahu nebola voda; použil ju Frank, keď sa upravoval pred stretnutím s pánom Bainbridgeom, a už ju nenaplnil z kohútika v kúpeľni. Vzala som fľaštičku francúzskeho parfumu L'Heure Bleu a štedro som si ho naliala do ruky. Pošúchala som si dlane a než sa vôňa stihla vypariť, rýchlo som si nimi prešla cez vlasy. Ďalšiu dávku som kvapla na kefu a začesala som si kučery za uši.

Dobre. To je oveľa lepšie, pomyslela som si, keď som obracala hlavu pred zrkadlom, ktoré vyzeralo, akoby malo pehy. Vlhkosť mi z vlasov vyhnala statickú elektrinu, takže mi v ťažkých lesklých vlnách splývali na tvár. A po vyparujúcom sa alkoholovom základe voňavky zostávala veľmi príjemná aróma. Pomyslela som si, že Frankovi sa bude páčiť. L'Heure Bleu bol jeho obľúbený parfum.

Odrazu sa nablízku zablysko, vzápätí zahrmelo a zhasli všetky svetlá. Tlme som zakliala a zašmátrala som v zásuvkách.

Niekde som videla sviečky a zápalky, na Vysočine totiž tak často vypadávala elektrina, že sviečky boli nevyhnutnou súčasťou vybavenia vo všetkých hostincoch a hotelových izbách. Videla som ich aj v najelegantnejších hoteloch, kde boli navoňané zemolezom a zastoknuté do sklenených svietnikov s trblietavými ozdobami.

Sviečky pani Bairdovej boli prísne praktické – obyčajné biele –, ale bolo ich veľa a ležali pri nich aj tri škatuľky zápaliek. Pri takýchto príležitostiach som nebola vyberavá.

Keď sa zase zablysko, zasunula som sviečku do modrého keramického svietnika na toaletnom stolíku, potom som postupne zažala ďalšie, až miestnosť